

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. vasario 13 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Antano Simiškio (kolegijos pirmininkas) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. vasario 2 d. paduotu atsakovės K. B. kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. sausio 10 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. sausio 10 d. nutartimi paliko nepakeistą Kauno apylinkės teismo 2022 m. liepos 14 d. sprendimą, kuriuo teismas tenkino ieškinį ir atmetė priešieškinį bei atidalijo žemės sklypą iš bendrosios dalinės nuosavybės pagal ieškovo pateiktą atidalijimo projektą ir nustatė atidalyto sklypo servitutus.

Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. sausio 10 d. nutartį ir Kauno apylinkės teismo 2022 m. liepos 14 d. sprendimą bei perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą ar nebuvimą pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuoti pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės paduotas kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nepagrįstai rėmėsi nepasirašytu ieškovo pateiktu raštu, kad nėra galimybės automobiliams įsukti į sklypą per valstybinį kelią. Be to, matavimus, kuriuos pateikė ieškovas dėl žemės sklypo, situacijos schemos atliko netinkamas matininkas, kadangi tokias faktines aplinkybes konstatuoti turėjo ir matuoti atitinkami subjektai, turintys tam tikrą laipsnį ir išmanantys tokio tipo matavimus. Teismai netyrė teisėtumo įrodymų, kuriais rėmėsi priimdami sprendimą ir nutartį. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pažymėta, kad teismai turi įvertinti ne tik įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. rugpjūčio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-340/2011; 2013 m. sausio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-84/2013; kt.).
2. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nesivadovavo teismų suformuota praktika dėl servitutų taikymo būtinumo atidalijant žemės sklypą. Atsakovė nesutinka su nustatytais servitutais, kadangi jie pažeidžia jos teises ir teisėtus interesus, apriboja naudotis visapusiškai jai priklausančiu žemės sklypu. Atsakovės pateikta sklypo atidalijimo pasiūlymo schema atitinka teismų formuojamą praktiką, kadangi nėra jokių susikirtimo ar sąlyčio taškų, o dėl atsakovei tenkančio didesnio ploto numatyta kompensacija ieškovui, dėl to servitutas nėra būtinas atidalijant žemės sklypą, nes ieškovui yra numatytas įsiterpiantis tarp žemės sklypų valstybinės reikšmės kelias patekti į jo valdomą žemės sklypo dalį. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad kai yra bendraturčių nesutarimas dėl atidalijimo būdo, teismas turi įvertinti kiekvieno iš bendraturčių interesus ir spręsti šalių ginčą, remdamasis proporcingumo ir protingos, teisingos bei sąžiningos bendraturčių interesų pusiausvyros principais; bendraturtis turi įrodyti, kad jo siūlomas bendrosios nuosavybės teisės objekto atidalijimo būdas yra priimtinausias, nepažeis kitų bendraturčių teisių ir teisėtų interesų, nepadarys neproporcingos žalos daiktui bei jo paskirčiai; kiti bendraturčiai turi teisę įstatymo nustatyta tvarka pateikti kitokius atidalijimo iš bendrosios nuosavybės variantus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-478/2009; 2011 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-213/2011). Šio ginčo atveju buvo pažeistos atsakovės teisės ir teisėti interesai bei neišlaikyta pusiausvyra dėl jai atidalijamos žemės sklypo dalies iš bendrosios dalinės nuosavybės.
3. Pagal CK 4.126 straipsnio 1 dalį, teismo sprendimu servitutas nustatomas, jeigu savininkai nesusitaria, o nenustačius servituto nebūtų įmanoma normaliomis sąnaudomis daikto naudoti pagal paskirtį. Kaip yra išaiškines kasacinis teismas, šiame straipsnyje įtvirtintos dvi sąlygos, kurioms esant servitutas nustatytinas teismo sprendimu: savininkų nesutarimas ir būtinumas nustatyti servitutą, kad viešpatuojančiojo daikto savininkas galėtų naudoti daiktą pagal paskirtį, tačiau, nepaisant to, servitutas priverstinai gali būti nustatytas tik tokiu atveju, kai jis yra objektyviai būtinas, t. y. bylą dėl servituto nustatymo nagrinėjantys teismai pirmiausia turi įvertinti, ar daikto savininkas, įgyvendindamas savo nuosavybės teisę ir siekdamas, kad dėl daikto tinkamo naudojimo būtų nustatytas servitutas, išnaudojo visas objektyvias ir įmanomas galimybes, kad nuosavybės teisę būtų galima įgyvendinti neapribojant kitų savininkų teisių ir interesų. Atsižvelgiant į nuosavybės teisės svarbą, nuosavybės teisės ribojimas pateisinamas tik esant svarbioms priežastims ir nėra pagrindo taikyti servitutą ir riboti kito (tarnaujančiojo daikto) savininko nuosavybės teisę vien todėl, kad savininkas, siekiantis servituto nustatymo, nori naudotis svetimu daiktu, nes jam taip yra naudingiau ar patogiau (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gegužės 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-200-916/2018). Byloje nėra būtinų dviejų sąlygų, būtinų taikyti servitutą keliui, t. y. savininkų

nesutarimo ir būtinumo nustatyti servitutą, kad viešpataujančiojo daikto savininkas galėtų naudoti daiktą pagal paskirtį. Teismai neatsižvelgė į tai, kad dėl servituto atsakovės sklypo dalis nuvertės. Teismai neįvertino aplinkybių, kad ateityje kils ginčai dėl kelio servituto, kadangi atsakovė savo automobilio negalės palikti jai priklausančiame kieme, nes ieškovui reikės kelių važinėti. Vadovaujantis Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių (patvirtintų Žemės ūkio ir Aplinkos ministrų 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513) 42 punktu, formuojant ar pertvarkant žemės sklypus, turi būti numatyta galimybė į kiekvieną žemės sklypą įvažiuoti (išvažiuoti) keliu (gate), besijungiančiu su valstybinės reikšmės ar vietinės reikšmės keliais, sudarančiais kelių tinklą, arba siūlomi servitutai. Ieškovas gali naudotis valstybinių kelių ir tokiu būdu nėra objektyvaus būtinumo sąlygos nustatyti servitutą. Ieškovo atlikti valstybinio kelio matavimai nėra teisingai išmatuoti, nes jo pateikta schema atlikta netinkamų asmenų, kurie apskritai nėra identifikuoti.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekelama tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai). Be to, kasaciniame skunde nenurodyti trečiųjų asmenų Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir Kauno miesto savivaldybės administracijos adresai ([CPK 111 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktas).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Nr. 41. Grąžinti atsakovei K. B. 200 Eur (du šimtus eurų) žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. sausio 30 d. AB Swedbank mokėjimo nurodymu.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas